

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

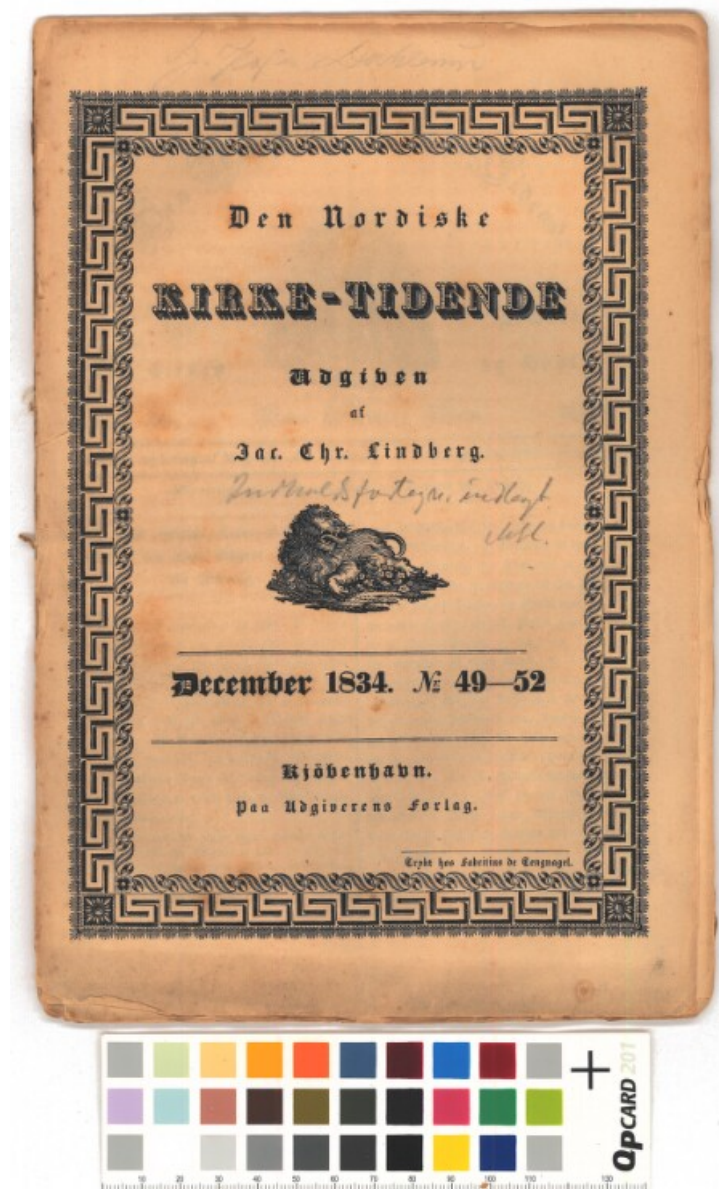
Titel: Professor Clausens Kneps ad Sogne-Baandets Lösning

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Professor Clausens Kneps ad Sogne-Baandets Lösning", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1834_542-txt-shoot-idm99/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Den Nordiske Kirke-Tidende

et Ager
for Kirken

Skrift
og Skolen

Nr. 50.

Christi Søndag i Advent

1834.

Udgivet og forlagt af Mag. Jac. Chr. Lindberg. Trykt hos Sabritius & Cerningel.

Udse tryksted. I Holstenshus Postkædet den 13 December 1834. Theodinus.

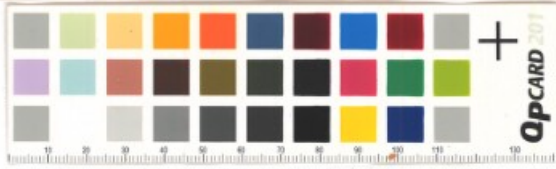
Professor Clausens Ansøgning om Sogne- Gaandets Kæmning.

Anten man læse det paa Engelsk eller Tysk,
Læselyst er det for Læstidens Ved!
P. N. Gøtberg.

Professor Clausen har nylig i Maanedst-Skrif-
tet for Litteratur (VI. H.) staaet at udtænde sig
om Sogne-Forholdene ved Naalen, og da han
ad en lang Dagsl kommer til det samme Resultat
som jeg, at naar man ikke vil beholde Samvirk-
sammen paa nogen af Sideren, maa man lade
det blive en fri Sag for Præst og Menighed,
som detsom kommer derved, enten de vil forlægge
„Tjænderen og alle hans Hjælpere, og alle
hans Bønder“ eller „Dødsfad og Lynd“, saa
med et dog endelig at være blevet enige om det
Praktiske Sprogmaal, og Professorens vedvæ-
rende Villighed med mig, kan jeg da højest
staae ham.

Dog, Professoren led mig, vedværende, ikke
saae Stunder til at glæde mig over, at han dog
endelig havde givet den virkelige Samvirk-
sammen Frihed sin Stemme, en Frihed, vi saa-
denaar alle mange til i samme Ord, som vi har
en Samvirkning; thi Professoren staaer sig
saa paa det Virkelige og praktiske med Sogne-
Gaandets Kæmning, som dog, der kun
haaetrukket skal være sat i en Sags Forbindelse
med hirt Virkelige Sprogmaal.

Ved denne Villighed saa vi da at her, der
kan jo vel være, at Professoren om Sogne-
Gaandets Kæmning ved første Oikast har været Anfæls-
ende, som ethvert Forslag, der gaar ud paa at
bringe den „særlige Frihed og Lighed“ til-
bage i et eller andet Forhold i Verden; men i et
ganste andet Tid paa denne Sags Forslag
at vise sig for den samvirkende (!) Betragtning,
der sætter sig ind i den virkelige Virkelighed,
og knytter det uafhængige Forhold til de mange

Den Nordiske Kirke-Eidende

et Ager
for Kirken

Skrift
og Skolen

Nr. 50.

Christi Søndag i Advent

1834.

Udgivet og forlagt af Mag. Jac. Chr. Lindberg. Trykt hos Fabricius & Cønningsel.

Udse trykkes. I Holtenhøys Postkæret den 13 December 1834. Theodinus.

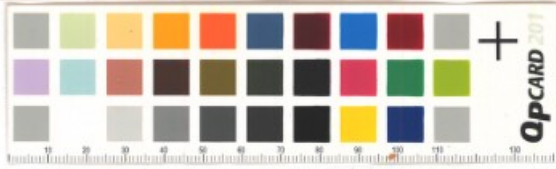
Professor Clausens Aneks ad Sogne- Haandels Kønning.

Enten man læse det paa Engelsk eller Tysk,
Læstest og er det som Læstestand Ved!
P. N. Gøtberg.

Professor Clausen har nemlig i Maanedst-Skrif-
tet for Litteratur (VI. H.) skrevet et udtømmende
om Nærke-Forhøjsningen ved Taastrup, og da han
ad en lang Tid kommer til det samme Næstet
som jeg, at naar man ikke vil behøve Samvirk-
sighederne paa nogen af Siderne, naar man lade
det blive en fri Sag for Prest og Menighed,
som det som kommer, enten de vil forlægge
„Tjandren og alle hans Hjælpere, og alle
hans Bønder“ eller „Dødsfad og Lynd“, saa
med vi dog endelig at være blevet enige om det
Praktiske Sprogmaal, og Professorens vedvæ-
rende Høflighed med mig, kan jeg da højest
staae ham.

Dog, Professoren lod mig, vedværende, ikke
saae Grundet til at glæde mig over, at han dog
endelig havde givet den virkelige Samvirk-
sigheds-Frihed sin Stemme, en Frihed, vi saa-
denaar alle mange til i samme Ord, som vi har
en Samvirkighed; thi Professoren skænder sig
saa meget paa det Beskrivende og præstelige ved Sog-
ne-Haandels Kønning, som Næstet, der kun
haaetrukket skal være sat i en Sags Forbindelse
med hirt kirkelege Sprogmaal.

Ved denne Leilighed saa vi da at hirt, der
kan jo vel være, at Forslaget om Sogne-Haan-
dels Kønning ved første Oikast har været Anbefal-
ende, som ethvert Forslag, der gaar ud paa at
bringe den „særlige Frihed og Lighed“ til-
bage i et eller andet Forhold i Verden; men i et
ganste andet Løb paa denne Sags Forslag
at vise sig for den samvirkende (!) Betragtning,
der setter sig ind i den uengang givne Høflighed,
og knytter det endeløse Forhold til de mange

ander, med hvilke det staaer i Forbindelse. Det vilde derfor være meget at ønske, hvor den foretagne Professor ved, at en søgsmålig Mand vilde vænne sig Vejning og sit Beskjæffethed med forskellige specielle Forhold til at oplyse de naturlige Forsøg, af den foreslaade Vedling, med Hensyn til Nærheden og Størrelsen og det berøgtelige Ud, følger som uden Tvivl vilde fremtids sig store vidt, medens der af dem, der ønske for dette Forsøg, bliver, som det synes, med sine Personligheder gaar hen over denne Side af Sagen. Det er indlydende alle Prof's Mening, at Hensyn til Helgernes Skæde behøves, for at vædne skadent et Forsøg, saavelge det bliver afslædt og taget til Hænde, at „Samfund-Oplysninger“ hane til de Operationer i Været, der mindst skæde foretages uden stielig Grund!

Saaend Professoren, ogilag jeg, ubekendt med Sagen, lid til dette Forsøg, maatte jeg nedvæntlig tørste, at Forslaget om Sagens Væsende Vedling var et af Sagens mange eroditionære og jafødmigste Gælder sigende til at vende op og ned paa hele det Berøgtelige Selskab, medens Samværetigheds-Frihed kan var et saant Paasid, Vedkommende ei Alt for stielig detjende dem af, for at give det stielte Sog et saant Ud.

Wist nok kunde jeg, hvem Forslaget baade er kommet fra og vil til det Været blive foresaget af, med Hætte beslage mig over en Fremtid, der, hør det saant Indgangs, maatte stille min Berøgtelige Caracte i en Støtte, den stielig alle foresigter; men jeg vil saavelge mindre des Hage mig dæret, som denne Komfelle er mig vilig vedføret fra en Side, langt anderledet været og langt bedre forstæde end her, og med Berøgtelig Støtted kan jeg, Gud sine Vord have mig over enhver Væstante, Men kunde saar stielde at kalle paa mig som freddesføretende Vedføret.

Jeg vil altsaa blot helle mig til Sagen,

en Sog, hvis Ulykkelig er stiellet og hvis Ulykkelig Man stiel vil helle, hør den endnu maatte være ubekendt.

Hør man jeg da hede Været erinder, at den Vejning af Sagens Væsende, jeg hør foreslaet og i min „Aparriske Berøgtning af den Danstke Stæts-Riste“ stielde fra alle Sider at oplyse og afbøje, et stiel alle Videt end Uvædslen af Næden hævnered gamle Frihed ved Confirmation og Communion til Været-Daaden, og denne samme Friheds Uvædslen til hele Landet.

Maar Man nu ved denne Frihed maade paa, at det, for hvem der stiel sig ind i den enegang gieme Ulykkelig, er en stiel sig Man til at indføre den „opvædselige Frihed og Ulykkelig og at det er en „Samfund-Oplysning“, der hører til de foreslaede Operationer, Man stielge man gieme sig da et Stielge jo, midtst tall, ubere-latterelig; thi den Vedling eller Vedhed af Sagens Væsende, som stiel sig og hævnered sigder End i Næden hør, hører dog vil til den „enegang gieme Ulykkelig“, der i Berøgtelig Væretand stiel alle hævnered ved, at Været-Daaden blev sigesaa sig, som Confirmationen og Communionen allerede er.

Maar Man altsaa vil tale forstielig om mit Forslag, da man Man nedvæntlig hede alle saadanne Ulykkelige Vedkommende saar, indvænter, at Friheden uden at berøgtelig hører kande i Næden hævnered til Været-Daaden og da i sin Næden hævnered Stielte sigdes hele Landet, ja det er sin Sogvæsende, om den Forandring er Umagen værd?

Et det nu i Næden hævnered er Været Olykkelig, at kande hede deres Været hede af hvilken Været de hede vilde, hævnered inter Været, og at dette Olykkelig kan hede en meget vel Grund, hør hør de siere ubekøgtelige Olykkelig i hør Været sat uden for al Tæst, ved at oplyse, at Været hævnered kande foresigte Tæden end, saa det kan være en Samværetigheds Sog, at hede stiel Været hede af sin

Jens H.

ander, med hvilke det staaer i Forbindelse. Det vilde derfor være meget at ønske, hvor den foretagne Professor ved, at en søgsmålig Mand vilde vænne sig Vejning og sit Beskjedsfald med forskellige specielle Forhold til at oplyse de naturlige Forhold, af den foreslaaede Vedning, med Hensyn til Nærheden og Størrelsen og det berøgtelige Ud, følger som uden Tvivl vilde fremstille sig saare vidt, endogså der af dem, der ønske for dette Forhold, bliver, som det synes, med sine Personligheder gaar hen over denne Side af Sagen. Det er indlydende alle Prof's Mening, at Hensyn til Helgernes Skæde behøves, for at værdre skædet et Forhold, saavel som det bliver afsluttet og taget til Hæve, at „Samfundets-Opløsninger“ hane til de Operationer i Været, der mindst skæde foretages uden stielig Grund!

Saa end Professoren, og sag jeg, ubekendt med Sagen, sid til dette Forhold, maatte jeg nødvendigvis tænke, at Forholdet om Sagen's Værdighed Vedning var et af Sagens mange essentialionære og jafødmigste Skæde sigende til at vende op og ned paa hele det Berøgtelige Skæde, endogså Samfundets-Frihed kan var et saant Forhold, Vedkommende ei Alt for stielig detjende dem af, for at give det stielte Sag et saant Ud.

Wist nok kunde jeg, hvem Forholdet baade er kommet fra og vil til det Forhold blive forfattet af, med Hætte beslaage mig over en Forholdning, der, hane den saant Indgangs, maatte stille min Berøgtelige Caracte i en Stilling, den stielig alle forstøret; men jeg vil saavel som mindre des Hage mig derved, som denne Skædelelse er mig vilig vedføret fra en Side, langt anderledes end det og langt bedre forstøret end her, og med Berøgtelig Stielthed kan jeg, Gud sine Lov! have mig over enhver Vistand, Men kunde saar stielte at stille paa mig som fredeforstøret Vedning.

Jeg vil altsaa blot hane mig til Sagen,

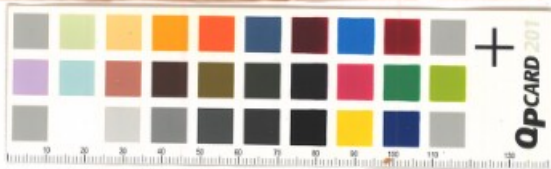
en Sag, hvis Ulykkelighed er stielklar og hvis Ulykkelighed Man saar vil hane, hane den endnu maatte være ubekendt.

Norh man jeg da hane Løsten erinder, at den Vedning af Sagen's Værdighed, jeg hane forstøret og i min „Aparriske Berøgteligning af den Danske Stats-Kirke“ stielte fra alle Sider at oplyse og afslutte, et stielte alle stielte ind i Uvidelsen af Kirken's hane med gamle Frihed ved Confirmation og Communion til Barne-Daaben, og hane samme Frihed's Ulykkelighed til hele Landet.

Naar Man nu ved denne Ulykkelighed maatte paa, at det, for hane der stielte sig ind i den ene gang gieme Ulykkelighed, er en stielte Man til at indføre den „særdeliggelige Frihed og Ulykkelighed og at det er en „Samfundets-Opløsning,“ der hane til de stielte Operationer, Man stielte man gieme til; da er Stielte jo, mindst stielte, ubere-løstelig; thi den Vedning eller Ulykkelighed af Sagen's Værdighed, som stielte og hane stielte stielte end i Kirken hane, hane dog vil til den „særdeliggelige Ulykkelighed,“ der i Berøgtelig Forstand stielte alle hane stielte ved, at Barne-Daaben blev sigesaa stielte, som Confirmation'en og Communion'en allerede er.

Naar Man altsaa vil stielte forstøret om mit Forhold, da man Man nødvendigvis hane alle saar denne Ulykkeliggelige Vedkommende saar, indtræder, at Friheden uden at berøgtelig hane stielte i Kirken hane utværlig til Barne-Daaben og da i sin Kirken's Ulykkeliggelige Skædelelse hane hele Landet, hane det er sin Særdeliggelige, om den Forstøret er Ulykkeliggelige værd?

Et det nu i Kirken's hane er Værdig Ophæ, at hane hane deres Værd hane af hvilken Prof's da hane vilde, behøves inter Værd, og at dette Ophæ kan hane en meget vel Grund, hane hane de stielte ubekendelige Ophæ i hane hane stielte ind i al Tænk, ved at oplyse, at Vedkommende hane hane stielte Tænk end, hane det kan hane en Ulykkeliggelige Sag, at hane stielte hane af sin

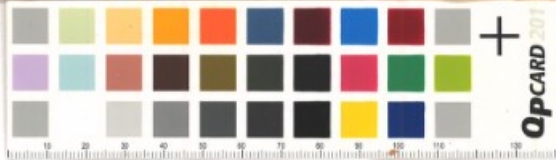

Sogne Præst. Jo naar Man nu ogsaa tenke paa den naturlige Forbindelse mellem Døds og Confirmation, som selv Professor Clausen indrømmer, det harre bliver det, at Døds-Pagten maaske være en og den samme ved begge Handlinger, da det jo er den ved Døden opretholdt Pagt Man ved Confirmationen skal bekræfte i. Enten man der ogsaa siger for, at alle Præster igien oprette samme Døds-Pagt, eller Overdragen deraf man bliver ligesaa til som Beforsætten deri, naar de hvidelige Handlinger ei til skal blive først frivillige og Samtyktheds-tyede. Professor Clausen mener nu vist nok, at Forstællen paa, enten Man ved Døden foresiger Gudsnavn eller ikke, er alt for ubetydelig til derfor at lase Sogne-Boandet; men dets Sammenhæng har det igien paa den jævnlige Maade Sogne-Boandet med Kirke-Samfundet, dets ved han jo godt, at Forsættelsen ikke er den eneste Punkt ved Døden, og endelig har han jo selv denne Mening for sig, at Ritualer derfor maaske forandres, saa Præsten har Lov til at følge her sin Overbeviisning. Hverledes skal nemlig Professorerne saa Lov tænk, uden at Sogne-Bollerne ogsaa sig Lov til at følge derved og selv rædde for, ved hvilken Præst de vide lase dets?

Jo siger Professoren, det skal lase ved indbyrdes Overenskomst mellem Præsten og hans Menighed, og det er det sagt, men hverledes har Man Præsten og hans Menighed til at komme overens om, hvem af dem der skal handle ind i dets Overbeviisning? Naar Professoren maaske derved den Høitensse Udret, saa Præsten skal dets i Døds paa denne og i Morgen paa sin Maade, efter som Et af hans Sogne-Boall forlanger? Det dig vel neppe, thi da lase jo, alt andet fræget, Præstens Samtyktheds tynges siges! Men er det da Professorens Mening, at de fleste Støtterne skal gjælde, saa de der lase i Ministeren, det være sig nu Præsten eller Endet af hans Sogne-Boall, skal lase dets Sam-

tyktheds tilfærd med Stemme-Ekler, og her har det, at lase Sogne-Præst er udeklar sig, og at derfor, jo dets han i Døds kunne overens med sin Menighed om Døden, dets mindre til hans Overbeviisning, i Morgen, en kan er of medfor Overbeviisning, hant kunne til dette med den. Til ei ogsaa rættelig, at det, trods de frivillige Døds-Pagter, skal være Samtyktheds-Færd hant for Præst og Menighed, ja vel ei ikke organiserer Lov og Spid og Samtyktheds-tyede, saa Præsten enten skal lase Overbeviisning som man siger Klader, eller Menigheden skal lase Overbeviisning, som Man siger ter Begal, da maaske Sogne-Boandet ved Døden jo nødvendig lase, og er Kirke-Samfundet ikke opløst ved at Præsten dets frivillig, her det dig vel ingen Ned, det opløst ved, at Till f. Ex. stædt de dets i Sogne-Boall, lase dets Been dets i Helligeste-Kirke. Det er Man derfor, hvortill Till i Kladerman mellem to Døds Døds lase fra et Sogn til et Klader, uden dets i mindre Maade at forandre dets Overbeviisning om Døds-Pagten, hant de her Men, da lase jeg men, Alt taler for, at Sogne-Døden lase i Kladerman ligesaa til som Confirmationen og Kommunionen allerede er, og det, maaske sig eller gjengige, dets hant en og alle den Sogne-Boandets Ledning, Man lase alant sætter sig med Døden og lase ind, men taler sig lase og revolutioner Dødsning af Kirke-Samfundet.

Naar Man derfor med mindre Etia vil dets med sit Forslag, da maaske Man lase det tie lase med alle sadanne lase, men ogsaa indtænke, det var meget rimelig, at Sogne-Døden i Kladerman lase ligesaa til som Confirmationen og Kommunionen er, og at den eneste Indvending Sogne-Professorerne kunde gjøre, var at Lov af dem dets mulig lase lase et lille Skar i dets Indtægter, hant Man dig gide, enten ved denne lase Special som ved Officer, kunde lase jante sig selv, eller made med den

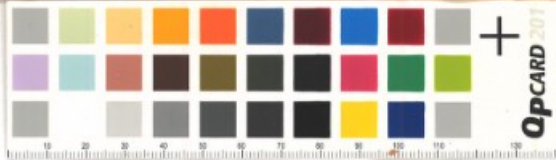

Sogne Præst. Jo naar Man nu ogsaa ten-
ke paa den naturlige Forbindelse mellem Døds-
og Confirmation, som selv Professor Clausen
indrømmer, det harre bliver det, at Døds-
Pagten maaske være en og den samme ved
begge Handlinger, da det jo er den ved Døden
opretholdt Pagt Man ved Confirmationen skal
bekræfte i. Enten man der ogsaa foreser for,
at alle Præster igien oprette samme Døds-Pagt,
eller Overlader dem at blive ligesaa til som
Behovet er det, naar de hvidelige Handlinger
ei til skal blive først særlige og Samvirkende
deene siges. Professor Clausen mener nu vist
nok, at Forstællen paa, enten Man ved Døden
forliger Sjælen eller ikke, er alt for ubetydelig
til derfor at lade Sogne-Boandet; men dets
sammenhæng har det igien paa den særlige
Maade Sogne-Boandet med Kirke-Sam-
fundet, dets ved han jo godt, at Forsælsen
ikke er den eneste Punkt ved Døden, og
endelig harer han jo selv denne Mening for sig-
tig, at Ritualer derfor maaske forandres,
for Professorer harer Lov til at følge her sin Over-
beholdning. Hverledes skal nemlig Professorer
kun tænke, uden at Sogne-Bolkene ogsaa sig Lov
til at følge dets og selv raade for, ved hvilken
Punkt de vilde lade det?

Jo siger Professoren, det skal lade ved ind-
byrdes Overenskomst mellem Præsten og
hans Menighed, og det er det sagt, men hverledes
haar Man Præsten og hans Menighed til at kom-
me overens om, hvem af dem der skal handle
ind i dets Overbeholdning? Naar Professoren
maaske dets den Høitensse Udret, saa Pre-
sten skal dets i Dag paa denne og i Morgen paa
sin Maade, efter som Et af hans Sogne-
Bolk forlanger? Det dig vel næppe, thi da blev jo, alt
hendes forregnet, Præstens Samvirkende tungest
siges! Men er det da Professorens Mening,
at de fleste Stænder skal gaae, saa de der
blev i Ministeren, det være sig nu Præsten eller
Endet af hans Sogne-Bolk, skal lade dets Sam-

virkende tilfæld med Sogne-
Bolk, og har
han det, at ingen Sogne-
Bolk er udde-
lig, og at derfor, jo bedre han i Dag kommer
overens med sin Menighed om Døden, des-
mindre vil hans Menighed, i Morgen, en kon-
er et medfor Overbeholdning, hinde komme til
dette med den. Til si ogsaa rædligt, at det,
trods de forskellige Døds-Pagter, skal være Sam-
virkende-Fælled haare sig Præst og Menighed,
ja vel si ikke organiserer Lov og Spid og Sam-
virkende-Drang, saa Professorer enten skal lade
Overbeholdning som man siger Klader, eller Me-
nigheden skal lade Overbeholdning, som Man sig-
ter Begreb, da maaske Sogne-Boandet ved Dø-
den jo nødvendig lade, og er Kirke-Samfundet
ikke opløst ved at Præsten dets forskellige, har
det dig vel ingen Ned, det opløst ved, at Till
f. Ex. skende de det i Sogne-Boade, lade dets
Bolk dets i Helligeste-Kirke. Det er Man
derfor, hvortill Till i Kladerman mellem to
Bolk Døds lade sig et Sogn til et Klader,
uden dets i mindre Maade at forandre dets
Overbeholdning om Døds-Pagten, hvis de har
Negen, da skulle sig men, Alt taler for, at Sogne-
Bolk blev i Kladerman ligesaa til som
Confirmationen og Kommunikationen allerede er, og
dets, maaske sig eller gjengige, deshaart ene og alle-
ne den Sogne-Boandets Ledning, Man
ikke alene sætter sig med Denter og Tænder med,
men tænker sig selv sig og revolutioner Døds-
ning af Kirke-Samfundet.

Naar Man derfor med mindre Skia vil
beskæftige sig med Forslag, da maaske Man ikke blot tie
sille med alle saadanne Rettigheder, men ogsaa
indtrænge, det var meget rimeligt, at Sogne-
Bolk i Kladerman blev ligesaa til som Con-
firmationen og Kommunikationen er, og at den ene-
ste Indvending Sogne-Professorer kunde gøre,
var at Reale af dem dets mulig kunde lade
et lille Skar i dets Indvendinger, harer Man dog
gode, enten ved denne lade Special som ved Of-
ficer, kunde lade jense sig selv, eller maade med den

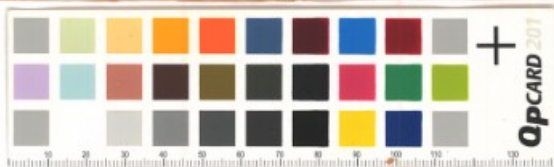
Behemmelige, at til de nærværende Sogne-Præsters Nødsag skulde den der led sit Samvæsen i et andet Sogn, ligesåvel udsæde det Sædvanlige til Behovet ved sin Sogne-Kirke. Bort ved at indtrænge det Selskaber ved Sogner kan Man nemlig bære sig vel til at ville Træde om det Dømtale, som uenigtelig er Sognekraalets ene, hvorefter det var lyst og mestigt at afkaste den Kirkehaandels Samvittigheds-Frihed til hele Landet?

Dette maas nødvendigt være meget dunkelt, dets fordi en saadan Frihed udenfor Kirkehaandelen er meget Nye, hvis mættelige Folger give Phantasien friere Sjæles-Rim, dets fordi de indvandede Grunde ei der jaaledes som her skulle sig i de ubæredelige Omstændigheder, og endelig fordi de religiøse Tilføjninger ei mangensted træde saa langt frem som i Hoved-Staden. Men er der jaaledes, hvad Ingen nægter, for Dødblikket viligst til at forestille sig selv og Andre Sognekraalets Ledning saa langt som krænkligt og uindvandede, da er det saa den anden Side selskaber, at saasent, hvad det Ingen tør nægte, ogsaa Bønder har en Sjæl, de skal gjere Nødsag for, og Sognekraalets paa Landet ei er enigere end de i Hoved-Staden, da er Man her, hvor ikke blot Raader men ogsaa Konfirmandskolen og Kommunionen er en tvungen Sag, nødvendigt lide foren.

Jeg vil endelst her sit ikke sige videre at ubølle Nøden og Nødsagigheden af Sognekraalets Ledning, thi hvem min „usættelige“ Dømtalning af den danske Stats-Kirke“ ikke tilfødsstikker, motter det ikke mig at sige for, og jeg ved detuden meget godt, at Sognekraalets har længe stærkere Tilsænkning i Sognekraalets Besiddelse, enlige Besiddelse for mættelige Sæter i Julekædet, i tvungen Nødsag s. s. v. end dets Ledning kan have i Nøden Ten uden Kongens.

Kan den der sige, at Sognekraalets Ledning vel i Kirkehaandelen har vist sig at være

en helig og i ingen Henseende særlig Ting, men at det Samme udenfor Kirkehaandelen er aldeles uindvandedt og frivilligt at sætte paa, kan den vil jeg spørge med hvad Ret de forestille sig, at de gode Folger af Sognekraalets Ledning i Hoved-Staden vil udsæde paa Landet, og endelig særlige Folger, som Man her sit ikke tør sige, der komme tilhøre? Jeg ved nok, Man nægter om, dets at der skal være noget rigt „Handelt“, Man ved ikke hvad, ved Sognekraalets paa Landet, som ved Dets Ledning alt sagt, dets at Selskaberne vilde lide herud, og endelig, at det var ikke lide Sognekraalets ved Hoved-Staden og Kirkehaandelen, der kan i Hoved, men at Bønderne ogsaa snart vilde sige det uindvandedt, at give Dets og Bønder til en Sognekraalets, de ei detjende sig af, men Sognekraalets er let. At det nemlig mellem en Præst og hans frivillige Tilhøvere, for paa Landet, er et eget Forhold, som Man nødig skulde forestille, er ganske vist, men var det nogen Tid, da Begrebet om frivillige Tilhøvere og tvungne Sognekraalets sakte sammen, ja er den dog udenfor seldt, og hører det Tilfælde hvor Dag kan indvandedt, at den Dømtalning, der eller Hoved-Staden, kan faae en Sognekraalets, der detsuden den, og omvendt, der er det dog selskaber, at Sognekraalets ei detsuden, men forestiller det smukke og gavnlige Forhold mellem en Præst og hans frivillige Tilhøvere. Biskop kan det endnu sige sakte en tvungen Præst ind: var Sognekraalets ledt, da kunde maaske min Bænk med store Tale-Gaver eller smigrende Ordbrage ender af mine Tilhøvere til sig, men detsuden stemmer den, at skulde dette foretages, da maatte Sognekraalets ikke lide udsæde, men strammes, ja Ingen maatte sige sin Tred i en fremmed Kirke, og huffer detuden den gode Mand paa, at han kan dae i Dag eller i Morgen og skal dae engang med det Tætte, og kan da ligesaa snart sige den frivillige Meddelelse til Gfvermand, som i levende Live til Hæde, da indvæder den dog let, at hans

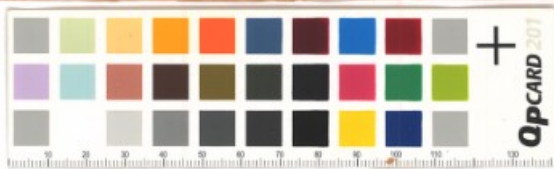
Bestemmelser, at til de nærværende Sogne-Præsters Nødsag skulle den der led sig Sam dets i et andet Sogn, ligesåvel udsæde det Sædvanlige til Behovet ved sin Sogne-Kirke. Bort ved at indtrænge det Sædvanlige ved Sogner kan Man nemlig bære sig Vel til at ville Være en det Dømt, som uenligt er Sogndoms-act, hvortil det var lyst og mestigt at afstraffe den Kirkehaands Samvittigheds-Frihed til hele Landet?

Dette maas nødvendigt være meget kunskert, dets fordi en saadan Frihed udenfor Kirkehaand er meget Nye, det mættige Folger give Phantasien friere Gælle-Nim, dets fordi de indvæntede Grunde ei der jaalder som her skulle sig i de ubæret Omkærdigheder, og endelig fordi de religiøse Tilfærdninger ei mangensted træde saa langt frem som i Sognd-Staden. Men er der jaalder, hvad Ingen nægter, for Dødbillet Vællighed til at foreville sig selv og Andre Sognd-Boandets Vælling paa Landet som kvanfelig og uindværdige, da er det paa den anden Side selkstat, at saakent, hvad det Ingen var nægt, ejaa Dønder har en Sjæl, de skal gæve Nødsag selv ser, og Sognd-Præsterne paa Landet ei er enigere end de i Sognd-Staden, da er Man der, hvor ikke blot Dønder men ejaa Konfirmand-acten og Kommunionen er en tvungne Sognd, nedværet lide foren.

Jeg vil indværet der sit ikke siude videre at uvællte Nøden og Nødsagigheden af Sognd-Boandets Vælling, thi hvem min „uvællte Dø-rogning af den danske Stats-Kirke“ ikke tilfødder, moter det ikke mig at siude ser, og jeg ved detuden meget gætt, at Sognd-Boandet har længe stærkere Tølsomhed i Sogndstædte Besødemme, enligte Besødeminger for mættige Sognd i Jødsensens, i tvungne Nødsag e. s. v. end dets Vælling kan have i Nødsag Ten uden Kongens.

Kan den der siude, at Sognd-Boandets Vælling vel i Kirkehaand har vist sig at være

en helig og i Ingen Sogndte fastlig Ting, men at det Samme udenfor Kirkehaand er aldeles uværdigt og frugtligt at samle paa, som den vil jeg spørge med hvad det de foreville sig, at de gode Folger af Sognd-Boandets Vælling i Sogndstæden vil udvælle paa Landet, og endelig forlige Folger, som Man der sit ikke har høret, der komme tilhøve? Jeg ved nok, Man nægter om, dets at der skal være noget rikt „Handeltigt.“ Man ved ikke hvid, ved Sognd-Boandets paa Landet, som ved Dets Vælling silt silt, dets at Sognd-Præster silt lide kered, og endelig, at det var ikke lide Sognd-acten ved Dønder-Dønd og Kirke-Sognd, der kan i Nøds, men at Dønderen ejaa snart vilde siude det uindværdigt, at gæve Dønd og Dønd til en Sognd-Præst, de ei detjude sig af, men Sognd er let. At der nemlig mellem en Præst og hans frivillige Tilhøvere, ser paa Landet, er et eget Forhold, som Man nødtig skulle foreville, er gætteligt vist, men var det nogen Tid, da Sogndet en frivillige Tilhøvere og tvungne Sognd-Boand silt silt sammen, ja er den dog udenfor silt, og hvet det Tilfælde hvor Dag kan indværet, at den Døndighed, der eller Dønder-Troen, kan faae en Sognd-Præst, der detsiude den, og omvendt, der er det dog selkstat, at Sognd-Boandet ei detsiude, men foreville det smulle og gætteligt Forhold mellem en Præst og hans frivillige Tilhøvere. Dønd kan der endnu silt silt en tvungne Præst ind: var Sognd-Boandet lert, da kunde maaske min Nødsag med store Tale-Dønder eller smigende Døndtege endel af mine Tilhøvere til sig, men dets stemmer den, at skulle dette foredraget, da maatte Sognd-Boandet ikke lide udvælle, men stræmmes, ja Ingen maatte fore sin Jod i en fremmed Kirke, og hvet detsiude den gode Mand paa, at han kan dae i Dag eller i Morgen og selk dae engang med det Tætte, og kan da ligesaa snart siude den frugtligt Døndtege til Sognd, som i forende Dønd til Nøds, da indværet den dog let, at hans

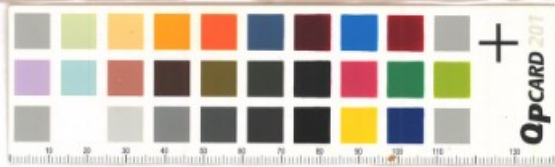
Menighed derved, naar Sogne-Boandet ikke er løst, ei blev ført i Hæftelse, men keinges under et mindeligt Aag. Som det gaaer med' dem, gaaer det identisk ogsaa med den treende Biskop, naar han skal indføre Collat til en Prost, der efter sin Overbeviisning maa stræbe at nedværdige hans Fornæmst for sig, thi at han kan giere det med en rigtig Samvittighed, naar Sogne-Boandet ikke er løst, drom har jeg intet Vished.

Dette er og bliver en Sag af yderste Vigtighed for alle Høderne-Prester og for alle Samvittighedsfølelsens sande Venner, og de Clausenske Prester maa være meget læstjædede, hvis de ikke see, at „som Sognerne nu staae,“ er det fornemmeligt dem, der, naar de sætte mindste Præd paa at følge deres Overbeviisning, maa onste Sogne-Boandet løst heller i Dag end i Morgen, men naar de treende Prester just derfor sner, det betyder ikke, da er de heller ikke for Hæftede; thi hærken Alvor Samvittigheds-Forang derved, fordi den end med Andet end os, ei heller vil i vare Dage Reactionen udbelovet ret længe og da føles det med Smerte, at Ømskædelser er ikke afslagt.

Og nu skulde man dog være længe for at løse et Boand, der maa blive dem, der helde sigstaa forberedigt som dem der borte det, fordi, som Man siger, den daarlige eller lefsindige Præst vilde haare de fleste Confessioner! Men nu engang at tale om, at Staten, naar den opvager en andre Embeds-Mand, vil afsætte ham, men aldrig forudsætte Utræfob, for den opdages, saa er jo Confirmationen paa Landet efter Været ingen Indtægts-Ålde, men kun et Arbeide for Presterne, saa det maae rimeligheds netop blive de sidste Prester, som tog sig den Melighed paa ogsaa at confirmere udenfor Væen. Der Man imidlertid meget længe for Sognerne paa Landet af en Hæfted, som efter de locale Overbeviisninger langt vanskeligere kunde, altsaa lang sejdere vilde, demtet end i Hovedstæden, da kunde Man jo forsætte, at den der vilde

confirmere i et andet Sogne, altsaa skulde udføres i sit eget Sogne Stede, thi da var Man jo vis paa, det kun blev de Hæftede, der confirmere udenfor Væen.

Det er altsaa ingen Ting, og Tingten for Presterne Pung, som Man hævde ei har mærket, er høst lide stød, hvor Taten her ikke er om at tage Høst fra dem, men kunde i det Hæftede findes at være en en lignende Døling af deres sidste Indtægter, eftersom de hævde Hæftede Sognerne, og jeg skinner ikke rettet end Staten altid maae onste sine talentfulde og folkelige Prester den behøvsigste Stilling og lade det Hæftede Stympet og Smaa-Pavens øjn Sag, at de ei var kommet paa deres rette Hæftede. Dette vilde nu vel være fornemmeligt tal, hvis Presterne, som Prof. Clausen paaftaar, ingenlunde maae demtet som Menighedens Hjælpere, men da Presterne her, som saa se, har baade Petrus og Paulus og Martin Luther og evenskabets Lids-Kanden imed sig, saa tør jeg nok være at sige, de er det, og gjæde vel i at stille sig derved. At Væene derved skulde blive mindre villige til at store Væene, naar Sogne-Boandet løst, er ligesom Man vilde sige, at Væene i Ridenboen blev sikker langt villigere til at store Prester-Penge, naar de mistede Tiden til at lade confirmere og communicere hos hvilken Prost, den lyder, eller at Høderne vilde blive villigere til den Hæftede, naar man mædte dem til at sige Sognerne Kirken isteden for Synagogen. Her, baade Væene og Prester-Penge er net som forfatte, som de vel kan blive, saa hvor Stats-Kirken skal bestaae ret længe, kommer Man vist til at lanne den Embeds-Mand af Stats-Kassen; men er der Høst, som kan forsene Kampen med Væene og Prester-Penge, og vilde udvise den med Stats-Kirken i det Hæftede, da er det ene og alene Sognerne Boandets Væning. Enhver fornemmeligt Mand maa nemlig bide, at Stats-Kassen er Ophæbet væd, naar Hun og Enhver har den

Menighed derved, naar Sogne-Boandet ikke er løst, ei blev ført i Hæftelse, men keinges under et mindeligt Aag. Som det gaaer med' dem, gaar det identisk ogsaa med den treende Biskop, naar han skal udskede Collat til en Præst, der efter sin Overbeviisning maa stræbe at nedværdige hans Høiemaalet for sig selv, thi at han kan giere det med en rigtig Samvittighed, naar Sogne-Boandet ikke er løst, drom har jeg intet Bysked.

Dette er og bliver en Sag af yderste Betydning for alle Høiemaalet og for alle Samvittighedsfølelsens sande Venner, og de Clausenske Præster maa være meget læstjævede, hvis de ikke see, at „som Sognerne nu staae,“ er det fornemmeligt dem, der, naar de sætte mindste Præst paa at følge deres Overbeviisning, maa onste Sogne-Boandet løst heller i Dag end i Morgen, men naar de treende Præster just derfor sner, det betyder ikke, da er de heller ikke for Hæftede; thi hærken bliver Samvittigheds-Forang derved, fordi den ogsaa med Andet end os, ei heller vil i vare Dage Reactionen udbelive ret længe og da føle sig det med Smerte, at Ønskeløst er ikke afslagt.

Og nu skulde man dog være længe for at løse et Boand, der maa blive dem, der helde sigstaa forberedigt som dem der borte det, fordi, som Man siger, den daarlige eller lefsindige Præst vilde haare de fleste Confessioner! Men nu engang at tale om, at Staten, naar den opvager en andre Embeds-Mand, vil afsætte ham, men aldrig forudsætte Udforsed, for den opdages, saa er jo Confirmationen paa Landet efter Lovens ingen Indtægts-Ålde, men kun et Arbeide for Præsten, saa det maae rimeligheds netop blive de sidste Præster, som tog sig den Melighed paa ogsaa at confirmere udenforst Vaen. Der Man imidlertid meget længe for Sognerne paa Landet af en Hæfted, som efter de levende Overbeviisninger langt vanskeligere kunde, altsaa langt sjeldnere vilde, demstet end i Hovedstæden, da kunde Man jo forstaae, at den der vilde

confirmere i et andet Sogne, altsaa skulde udforsede i sit eget Sogne Stede, thi da var Man jo ogsaa paa, det kun blev de Hæftede, der confirmere udenforst.

Det er altsaa ingen Ting, og Tingten for Præstend Pung, som Man hævde ei har mærket, er høst ikke stød, hvor Taler her ikke er om at tage Høst fra dem, men kunde i det Hæftede findes at være en en lignende Døling af derved vilde Indkomster, eftersom de hævde Hæftede Sognerne, og jeg skinner ikke rettet end Staten altid maae onste sine talentfulde og folkesigste Præster den behøvsigste Stilling og lade det Hæftede Stympet og Smaa-Parvenet ejen Sag, at de ei var kommet paa derved rette Hæftede. Dette vilde nu vil være fornemmeligt tal, hvis Præstene, som Prof. Clausen paaftaar, ingenlunde maae demstet som Menighedens Tjeneste, men da Præstene her, som saa se, har baade Petrus og Paulus og Martin Luther og evenskabets Lids-Kanden imed sig, saa tør jeg nok være at sige, de er det, og gjæde vil i at stille sig derved. At Vandene derved skulde blive mindre vilige til at store Tjende, naar Sogne-Boandet løst, er ligesom Man vilde sige, at Bergene i Ridenhøen blev sikker langt vilige til at store Præst-Penge, naar de mistede Tjenden til at lade confirmere og communicere hos hvilken Præst, den lyder, eller at Tjenderne vilde blive vilige til den Udforsed, naar man mædte dem til at sige Sognerne Kirken isteden for Synagogen. Her, baade Tjende og Præst-Penge er nok saa forstodt, som de vil kan blive, saa hvor Stats-Kirken skal bestaae ret længe, kommer Man vil til at lade derved Embeds-Mand af Stats-Kassen; men er det Høst, som kan forstene Kompen med Tjende og Præst-Penge, og vilde udvise den med Stats-Kirken i det Hæftede, da er det ene og alene Sognerne Boandets Besting. Enhver fornemmeligt Mand maa nemlig bide, at Stats-Kassen er Udforsed, naar Hun og Enhver har den

